

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12 и 89/13 – у даљем тексту: Закон), у члану 6. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Права из става 1. овог члана остварују се уз поштовање принципа отворености према јавности и грађанима.”

Члан 2.

У члану 13. став 12, у тачки 3) на крају текста тачка се замењује тачком и запетом.

После тачке 3) додаје се тачка 4) која гласи:

„4) уколико се без оправданог разлога не оконча поступак акредитације у прописаном року у области за коју је члан Комисије задужен.”

У ставу 15. после речи: „јавност” додају се речи: „и доставља га Народној скупштини”.

У ставу 16. речи: „Рад Комисије финансира се из остварених прихода од накнада за акредитацију са посебног подрачуна за ове намене.”, замењују се речима: „Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије. Накнада за акредитацију високошколске установе уплаћује се на рачун прописан за уплату јавних прихода буџета Републике Србије.”.

Члан 3.

У члану 14. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Код акредитације студијског програма докторских студија најмање један рецензент мора бити наставник, научник или уметник запослен на високошколској, односно научној установи из иностранства, који испуњава услове да буде ментор на том студијском програму, у складу са стандардима из члана 11. став 1. тачка 11) овог закона.”

Досадашњи став 4. постаје став 5.

У досадашњем ставу 5. који постаје став 6. речи: „који је доступан јавности” замењују се речима: „који је трајно доступан јавности на званичној интернет страници Комисије, а који садржи све податке о испуњености, односно неиспуњености прописаних стандарда”.

Досадашњи ст. 6–8. постају ст. 7–9.

Члан 4.

У члану 16. после става 9. додаје се нови став 10. који гласи:

„Комисија издаје уверење о акредитацији, односно доноси решење којим се одбија захтев за акредитацију у року од 12 месеци од дана пријема уредног захтева, у складу са актом из члана 11. став 1. тач. 10) и 11) овог закона.”

После досадашњег става 10. који постаје став 11. додаје се нови став 12. који гласи:

„По жалби на решење из става 10. овог члана одлучује Национални савет у року од 90 дана од дана подношења жалбе.”

Досадашњи ст. 11. и 12. постају ст. 13. и 14.

Члан 5.

У члану 23. став 1. тачка 5. мења се и гласи:

„5) утврђује начин издавања дипломе и додатка дипломи;”.

Члан 6.

У члану 25. став 5. мења се и гласи:

„Студије другог степена су:

- 1) мастер академске студије;
- 2) мастер струковне студије;
- 3) специјалистичке академске студије;
- 4) специјалистичке струковне студије.”

Члан 7.

У члану 29. после става 11. додаје се нови став 12. који гласи:

„Мастер струковне студије имају најмање 120 ЕСПБ бодова када је претходно остварен обим првог степена студија од најмање 180 ЕСПБ бодова.”

Досадашњи ст. 12–14. постају ст. 13–15.

Члан 8.

У члану 30. став 2. после речи: „мастер академских студија” додају се речи: „и мастер струковних студија”.

У ставу 3. речи: „који може бити и” замењују се речима: „који је”.

После става 7. додају се ст. 8–10. који гласе:

„Високошколска установа на којој се брани докторска дисертација дужна је да докторску дисертацију и извештај комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности, и то у електронској верзији на званичној интернет страници установе и у штампаном облику у библиотеци установе, најмање 30 дана пре усвајања извештаја комисије на надлежном органу, као и до одбране дисертације.

Универзитет је дужан да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учине јавно доступним.

Копију садржаја који се чува у репозиторијуму универзитет је дужан да у року од три месеца од одбране тезе достави у централни репозиторијум који води Министарство.”

Члан 9.

У члану 35. став 2. после речи: „основне струковне студије” додају се запета и речи: „мастер струковне студије”.

У ставу 3. речи: „три поља” замењују се речима: „два поља”.

Члан 10.

Члан 37. мења се и гласи:

„Члан 37.

Висока школа струковних студија је самостална високошколска установа која остварује основне струковне студије, мастер струковне студије и специјалистичке струковне студије из једне или више области из члана 27. овог закона.”

Члан 11.

У члану 42. став 3. после речи: „годину дана” додају се речи: „од дана коначности решења о одбијању захтева за акредитацију”.

После става 5. додају се нови ст. 6–8, који гласе:

„Акредитација високошколске установе престаје да важи уколико високошколска установа по истеку рока од пет година из члана 16. став 7. овог закона не поднесе нови захтев за акредитацију.

Важење акредитације престаје наредног дана по истеку рока из става 6. овог члана.

Министарство је дужно да у року од три радна дана донесе решење о одузимању дозволе за рад и да објави престанак важења акредитације и одузимање дозволе из става 4. овог члана.”

Досадашњи став 6. постаје став 9.

У досадашњем ставу 7. који постаје став 10. број: „6.” замењује се бројем: „9.”.

У досадашњем ставу 8. који постаје став 11. број: „7.” замењује се бројем: „10.”.

Досадашњи ст. 9. и 10. постају ст. 12. и 13.

После става 13. додаје се став 14, који гласи:

„Високошколска установа којој је одузета дозвола за рад може поднети захтев за издавање нове дозволе за рад из члана 41. овог закона по истеку рока од годину дана од дана достављања решења о одузимању дозволе за рад.”

Члан 12.

У члану 51. став 3. после речи: „статутом” додају се речи: „или оснивачким актом”.

Члан 13.

У члану 52. став 7. број: „4.” замењује се бројем: „5.”.

У ставу 8. реч: „статутом” замењује се речима: „оснивачким актом”.

Члан 14.

У члану 57. после става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Подаци о износу средстава на годишњем нивоу из става 1. овог члана доступни су јавности на званичној интернет страници високошколске установе.”

Члан 15.

У члану 61. после става 6. додаје се став 7. који гласи:

„Мерила за утврђивање висине школарине и одлука о висини школарине доступни су јавности на званичној интернет страници високошколске установе.”

Члан 16.

У члану 66. став 2. после речи: „уметник” додају се речи: „са пребивалиштем ван територије Републике”.

Члан 17.

У члану 67. став 2. мења се и гласи:

„Професор емеритус може учествовати у извођењу свих облика наставе на академским студијама другог и трећег степена, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама, бити члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета и учествовати у научноистраживачком раду.”

Члан 18.

У члану 69. став 1. мења се и гласи:

„Лице изабрано у научно звање на начин и по поступку прописаним законом којим је регулисана научноистраживачка делатност, може учествовати у извођењу свих облика наставе на докторским академским студијама, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторске дисертације, бити члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета и учествовати у научноистраживачком раду.”

Члан 19.

У члану 70. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Високошколска установа може за потребе реализације студијских програма ангажовати и сараднике ван радног односа.”

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

После става 5. додаје се став 6. који гласи:

„За друга звања сарадника утврђена општим актом високошколске установе из поља уметности, општим актом високошколске установе ближе се уређују начин избора и време на које се сарадник бира.”

Члан 20.

У члану 72. став 1. после речи: „асистента” додаје се запета.

Члан 21.

После члана 72. додају се назив члана и чл. 72а и 72б, који гласе:

„Сарадници ван радног односа

Члан 72а

Високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (демонстратора и сл) за помоћ у настави на студијама првог степена, студента основних академских студија, интегрисаних академских студија, мастер академских студија или мастер струковних студија, који је на студијама првог степена остварио најмање 120 ЕСПБ бодова са укупном просечном оценом најмање 8 (осам).

Посебни услови за избор у звање из става 1. овог члана утврђују се општим актом високошколске установе.

Са лицем из става 1. овог члана закључује се уговор о ангажовању у трајању од најдуже једне школске године.

Члан 72б

За потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује.

Посебни услови за избор у звање из става 1. овог члана утврђују се општим актом високошколске установе.”

Члан 22.

У члану 87. став 3. после речи: „60 ЕСПБ бодова” додају се запета и речи: „осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 60 ЕСПБ бодова”.

У став 4. после речи: „37 ЕСПБ бодова” додају се запета и речи: „осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 37 ЕСПБ бодова”.

Члан 23.

У члану 90. став 3. после речи: „даљину”, додају се запета и речи: „с тим да за студента страног држављанина високошколска установа може да омогући и полагање испита преко електронских комуникација, под условом да применом одговарајућих техничких решења обезбеди контролу идентификације и рада студента”.

У ставу 11. после речи: „испит” додају се речи: „на месту и”.

После става 11. додаје се став 12. који гласи:

„Ближе услове и начин организације полагања испита преко електронских комуникација из става 3. овог члана прописује министар.”

Члан 24.

У члану 95. став 6. мења се и гласи:

„Лице које заврши мастер академске студије стиче академски назив мастер са знаком звања другог степена мастер академских студија из одговарајуће области.”

После става 6. додаје се нови став 7. који гласи:

„Лице које заврши мастер струковне студије стиче стручни назив струковни мастер са знаком звања другог степена мастер струковних студија из одговарајуће области.”

Досадашњи ст. 7– 9. постају ст. 8–10.

У досадашњем ставу 10. који постаје став 11. после речи: „мастер,” додају се речи: „назив које је стекло лице из става 7. овог члана је master (appl.),” а број: „7.” замењује се бројем: „8.”

Члан 25.

У члану 97. став 1. после речи: „евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома” додају се запета и речи: „евиденцију о признатим страним високошколским исправама”.

Ст. 4. и 5. бришу се.

Члан 26.

После члана 97. додају се називи чланова и чл. 97а, 97б, 97в, 97г и 97д који гласе:

„База података и информациони систем

Члан 97а

Високошколска установа има информациони систем и води базу података.

База података представља скуп евиденција из члана 97. које установа води у електронском облику.

Евиденције које води високошколска установа представљају скуп података о установи, студентима, родитељима (издржаваоцима) и запосленима.

Јединствени информациони систем универзитета чине обједињени подаци из евиденција свих високошколских установа у његовом саставу који се воде као јединствена база података.

Подаци у евиденцијама

Члан 97б

Подаци о високошколској установи представљају скуп општих података којима се одређује правни статус високошколске установе, статус високошколске установе у систему високог образовања, подаци о студијским програмима које високошколска установа реализује, подаци о објекту високошколске установе, актима и органима високошколске установе, подаци о акредитацији високошколске установе и резултатима спољашњег вредновања високошколске установе.

Подаци о студентима, родитељима (издржаваоцима) и запосленима представљају скуп података о личности којима се одређује њихов идентитет, образовни, социјални и здравствени статус и потребна образовна, социјална и здравствена подршка.

За одређивање идентитета прикупљају се следећи подаци: име, презиме, име једног родитеља, пол, јединствени матични број грађана, број пасоша за стране држављане, датум рођења, место рођења, држава и адреса

сталног становања, тип насеља сталног становања, национална припадност (без обавезе изјашњавања/уз писмену сагласност), брачни статус, држављанство, адреса, контакт телефон, фотографија и други подаци у складу са овим законом.

За одређивање образовног статуса студената прикупљају се подаци о претходно завршеној средњој школи, уписаном студијском програму, врсти студија и години првог уписа на студијски програм.

За одређивање социјалног статуса студената прикупљају се подаци о начину финансирања студија, начину издржавања током студија, месту становања (адреси) током студирања, типу смештаја током студирања, радном статусу студента током студирања, издржаваним лицима, школској спреми оба родитеља, радном статусу родитеља (издржаваоца) и занимању родитеља или издржаваоца.

За одређивање здравственог статуса студената прикупљају се подаци о потребама за пружањем додатне подршке приликом обављања свакодневних активности на високошколској установи.

Подаци о студентима прикупљају се путем обрасца чији садржај прописује републички орган надлежан за послове статистике, а који се може попуњавати у електронској или папирној форми.

У информационом систему се такође води евиденција о језику на коме се изводи студијски програм, обавезним и изборним предметима, страним језицима, подаци о предиспитним обавезама, подаци о полагањим испитима, оценама на предиспитним обавезама и испитима, подаци о оствареним ЕСПБ бодовима, подаци о наградама и похвалама освојеним током студирања и издатим јавним исправама.

Подаци о наставницима, сарадницима и осталим запосленима обавезно садрже: име, презиме, име једног родитеља, пол, јединствени матични број грађана, број пасоша за стране држављане, датум рођења, место рођења, државу и адресу сталног становања, националну припадност (без обавезе изјашњавања/уз писмену сагласност), држављанство, адресу, контакт телефон, степен стручне спреме, звање, врсту уговора о ангажовању, фотографију и друге податке у складу са посебним законом.

Ближе услове и начин успостављања информационог система, вођења, прикупљања, уноса, ажурирања и доступности података који се уносе у информациони систем, евиденције, јавне исправе као и друга питања од значаја за вођење евиденција и издавање јавних исправа, прописује министар.

Подаци о личности уписани у евиденцију прикупљају се, обрађују, чувају и користе за потребе образовне политике, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Сврха обраде података

Члан 97в

Сврха обраде података је обезбеђивање индикатора ради праћења обухвата студената, ефикасног и квалитетног функционисања образовног система, планирања образовне политике, праћење, проучавање и унапређивање образовног нивоа студената, професионалног статуса и усавршавања наставника, рада високошколских установа, ефикасно финансирање система високог школства и стварање основа за спровођење националних и међународних истраживања у области образовања.

Коришћење података

Члан 97г

Надлежном министарству достављају се подаци у анонимизираном облику, осим података о личности потребних за вођење регистра наставника.

Корисник података из информационог система високошколске установе може бити и други државни и други орган и организација, као и правно и физичко лице, под условом да је законом или другим прописима овлашћено да тражи и прима податке, да су ти подаци неопходни за извршење послова из његове надлежности или служе за потребе истраживања и да обезбеди заштиту података о личности.

Ажурирање и чување података

Члан 97д

Подаци у евиденцијама, односно бази података ажурирају се на дан настанка промене, а најкасније у року од 30 дана од дана настанка промене.

Сви подаци из члана 97. став 1. трајно се чувају. Високошколска установа је дужна да обезбеди трајност читавања података сачуваних на електронским медијима.”

Члан 27.

Члан 98. мења се и гласи:

„Члан 98.

Сви видови прикупљања, чувања, обраде и коришћења података спроводе се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Подаци у евиденцији, бази података и информационом систему високошколске установе морају бити безбедним мерама заштићени од неовлашћеног приступа и коришћења.

За потребе научноистраживачког рада и приликом израде образовно-политичких и статистичких анализа, подаци о личности користе се и објављују на начин којим се обезбеђује заштита идентитета студената, наставника и других запослених на високошколској установи.”

Члан 28.

Члан 104. мења се и гласи:

„Члан 104.

Признавање стране високошколске исправе јесте поступак којим се имаоцу те исправе утврђује право на наставак образовања, односно на запошљавање. Поступак признавања стране високошколске исправе спроводи се у складу са одредбама овог закона, ако међународним уговором није предвиђено другачије.

Високошколска јавна исправа стечена у СФРЈ – до 27. априла 1992. године, у Савезној Републици Југославији, односно Државној заједници Србија и Црна Гора – до 16. јуна 2006. године и Републици Српској не подлеже поступку признавања стране високошколске исправе.

Јавна исправа из става 2. овог члана производи исто правно дејство као јавна исправа издата у Републици.

Висину таксе за трошкове поступка признавања стране високошколске исправе, ослобађање од плаћања таксе и друга питања у вези са трошковима поступка признавања стране високошколске исправе прописује министар.”

Члан 29.

Члан 105. мења се и гласи:

„Члан 105.

Вредновање страног студијског програма врши се на основу врсте и нивоа постигнутих знања и вештина, узимајући у обзир систем образовања у земљи у којој је високошколска исправа стечена, услове уписа, компетенције стечене завршетком студијског програма, права која проистичу из стране високошколске исправе у земљи у којој је стечена и друге релевантне чињенице, без разматрања формалних обележја и структуре студијског програма.

Вредновање страног студијског програма, односно дела студијског програма, ради наставка образовања, врши стручни орган самосталне високошколске установе којој је поднет захтев за академско признавање.

Вредновање страног студијског програма ради запошљавања врши Национални центар за признавање страних високошколских исправа (у даљем тексту: ENIC/NARIC центар), као унутрашња организациона јединица Министарства.

За потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма ради запошљавања, министар образује комисију од најмање три члана из реда професора универзитета из одговарајућих области, са листе коју образује Конференција универзитета Србије.

Једном извршено вредновање одређеног страног студијског програма важи за све наредне случајеве признавања стране високошколске исправе када је страна високошколска исправа стечена завршавањем истог студијског програма.

Информације о чињеницама из става 1. овог члана даје ENIC/NARIC центар.

У поступку вредновања ради признавања домаће високошколске исправе у иностранству, информације о самосталној високошколској установи и систему образовања даје ENIC/NARIC центар.”

Члан 30.

После члана 105. додају се називи чланова и чл. 105а, 105б и 105в, који гласе:

„Признавање стране високошколске исправе
ради наставка образовања

Члан 105а

Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања у систему високог образовања (у даљем тексту: академско признавање) спроводи самостална високошколска установа, по претходно извршеном вредновању страног студијског програма, односно дела студијског програма.

Наставак образовања и упис вишег образовног степена могу бити условљени обавезом стицања додатних исхода учења или одбијени ако се утврди постојање суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм.

Критеријуме за утврђивање постојања суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм и поступак академског признавања прописује самостална високошколска установа својим општим актом, а терет доказивања постојања суштинске разлике сноси надлежни стручни орган.

Решење о исходу поступка из става 1. овог члана доноси стручни орган самосталне високошколске установе у року од 60 дана од дана пријема уредног захтева.

Решење из става 4. овог члана је коначно.

Уколико није другачије прописано, на поступак академског признавања примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања

Члан 105б

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања (у даљем тексту: професионално признавање) спроводи Министарство преко ENIC/NARIC центра.

Професионално признавање врши се по претходно извршеном вредновању страног студијског програма.

Решење о професионалном признавању посебно садржи: назив, врсту, ниво и трајање (обим) студијског програма, односно квалификације, који је наведен у страниј високошколској исправи – на изворном језику и на српском језику и научну, уметничку, односно стручну област у оквиру које је остварен студијски програм.

Министар доноси решење о професионалном признавању у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Решење о професионалном признавању је коначно.

Уколико није другачије прописано, на поступак професионалног признавања примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Решење о професионалном признавању има значај јавне исправе.

Национални савет проширује листу стручних, академских и научних назива из члана 11. став 1. тачка 14. овог закона и утврђује називе квалификација за признате стране високошколске исправе, са посебном ознаком, на основу поља из члана 27. овог закона.

Евиденција о спроведеном поступку признавања

Члан 105в

Орган надлежан за спровођење поступка признавања стране високошколске исправе води евиденцију и трајно чува документацију о спроведеним поступцима.

Евиденција из става 1. овог члана води се у електронској и писменој форми и обухвата: презиме, име једног родитеља и име, датум и место рођења,

држављанство, адресу и број телефона имаоца стране високошколске исправе – подносиоца захтева; назив високошколске установе која је издала исправу, место и државу, трајање студија (студијског програма), врсту и ниво студија, смер студија (програм, дисциплину), стручни, академски, научни назив, број и датум акта о вредновању страног студијског програма и назив органа који га је донео, број и датум акта о додатним испитима, број и датум акта о положеним додатним испитима, број и датум решења о признавању стране високошколске исправе и кратак садржај диспозитива решења.”

Члан 31.

У члану 107. став 1. после тачке 1) додаје се тачка 1а) која гласи:

„1а) не учини доступном јавности докторску дисертацију пре јавне одбране, односно ако не успостави дигитални репозиторијум или у њему не чува одбрањену докторску дисертацију или не достави Министарству копију садржаја који чува у јавном репозиторијуму (члан 30. ст. 8–10);”.

После тачке 3) додају се тач. 3а) и 3б) које гласе:

„3а) изабере орган пословођења супротно одредбама овог закона (члан 54. став 1);

3б) не учини доступним јавности податке о износу средстава установе (члан 57. став 5);”.

После тачке 5) додаје се тачка 5а) која гласи:

„5а) не учини доступним јавности мерила за утврђивање висине школарине и одлуку о висини школарине (члан 61. став 7);”.

Члан 32.

У члану 123. став 1. речи: „школске 2013/2014.”, замењују се речима: „школске 2015/2016.”, а речи: „школске 2014/2015.” замењују се речима: „школске 2016/2017.”.

У ставу 3. речи: „школске 2013/2014.” замењују се речима: „школске 2015/2016.”.

Члан 33.

У члану 127. став 1. тачка 3. речи: „став 7.” замењују се речима: „став 8.”.

Досадашњи ст. 3– 6. бришу се.

Члан 34.

У члану 128. додаје се став 2. који гласи:

„Лица са звањем магистра наука која нису остварила право из става 1. овог члана, могу се уписати на трећу годину докторских академских студија у одговарајућој области, у складу са овим законом.”

Члан 35.

Изузетно од одредаба члана 88. Закона, студент може да се у наредној години финансира из буџета ако у школској 2013/2014, односно 2014/2015. години оствари најмање 48 ЕСПБ бодова и рангира се у оквиру укупног броја студената чије се студије финансирају из буџета у складу са овим законом.

Члан 36.

Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконска акта у складу са овим законом.

Члан 37.

Високошколске установе чији оснивач није Република ускладиће свој оснивачки акт са одредбама овог закона у року од два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 38.

Конференција универзитета Србије и Конференција академија струковних студија ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона предложити Националном савету минималне услове за избор у звања наставника, а Национални савет ће у року од три месеца од дана добијања предлога утврдити минималне услове за избор у звања наставника из члана 11. тачка 13. Закона.

Национални савет ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона проширити листу стручних, академских и научних назива и утврдити називе квалификација за признате стране високошколске исправе из члана 30. овог закона (члан 105б став 8).

Члан 39.

Влада ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона именовати представнике оснивача у савет високошколске установе чији је оснивач Република, и то у случају када је досадашњим члановима мандат из члана 51. став 4. Закона истекао, односно у случају када нису били именовани.

Члан 40.

Поступци за признавање стране високошколске исправе који су започети до ступања на снагу овог закона окончаће се према прописима по којима су започети, а најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Уколико се поступак из става 1. овог члана не оконча у року из става 1. овог члана, подносилац захтева за признавање стране високошколске исправе има право да му се захтев решава по одредбама овог закона.

Члан 41.

Министарство ће образовати ENIC/NARIC центар у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка рада ENIC/NARIC центра, поступак професионалног признавања спроводиће самостална високошколска установа сходном применом одредаба овог закона.

Члан 42.

Универзитет је дужан да установи јавни дигитални репозиторијум из члана 7. овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона у коме ће се чувати докторске дисертације које су одбрањене од дана ступања на снагу овог закона.

У репозиторијуму из става 1. овог члана могу се чувати и докторске дисертације које су одбрањене пре ступања на снагу овог закона, у складу са могућностима установе.

Члан 43.

Студенти из земаља Европске уније моћи ће да се уписују на високошколске установе у статусу студента који се финансира из буџета од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 44.

У Закону о изменама и допунама Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, број 93/12), у члану 6. став 1. речи: „школске 2014/2015” замењују се речима: „школске 2015/2016”.

Број испитних рокова у школској 2014/2015. години је пет, а термини одржавања испитних рокова утврђују се актом високошколске установе.

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим члана 3. став 1. овог закона (измењени члан 14. став 4), који се примењује од 1. јануара 2015. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о високом образовању донет је 2005. године, после приступања наше земље Болоњском процесу.

Приоритети Болоњског процеса су усвајање заједничког оквира за упоредивост квалификација и диплома, увођење Европског система преноса бодова, увођење европских стандарда за обезбеђење квалитета високог образовања уз очување националних, културних и језичких специфичности, кретање студената и наставника унутар јединственог европског простора, поједностављење поступка признавања диплома итд.

У току досадашње примене Закона, 2008, 2010, 2012. и 2013. године вршене су његове измене и допуне, како би се обезбедила ефективност система у области високог образовања и његова усклађеност са принципима успостављеним у оквиру европских интеграција.

Високо образовање у Републици Србији ће свој рад и развој и даље усклађивати са принципима на којима се формира европски простор високог образовања, уз поштовање институционалне аутономије и академских слобода и пуно учешће студената, наставног особља, високошколских установа, научне и стручне јавности и послодаваца.

После вишегодишње примене Закона о високом образовању, констатовано је да постоје проблеми у поступку добијања дозволе за рад и акредитације; обезбеђивању јавности рада установа; признавању страних високошколских исправа на одговарајући начин; успостављању јединственог информационог система; ангажовању наставника и сарадника; завршетку започетих студија по одговарајућем програму и правилима студија. Посебно, констатовано је да је потребно да се изврши усаглашавање Закона са другим одговарајућим прописима.

Новим решењима у Предлога закона извршено је одговарајуће прецизирање законских решења ради решавања уочених проблема, као и усаглашавање са досадашњом праксом.

Закон је требало усагласити, између осталог, са Конвенцијом о признавању квалификација из области високог образовања у европском региону, која је ратификована Законом о ратификацији Конвенције о признавању квалификација из области високог образовања у европском региону („Службени лист СЦГ – Међународни уговори”, број 7/03), Директивом ЕУ о избегавању дискриминације школовања деце радника миграната у Републици Србији; Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС”, број 107/12) и са Законом о заштити података о личности („Службени гласник РС”, бр. 97/08 и 107/12).

Решења из Предлога закона треба да обезбеде постизање следећих циљева:

– утврђивање временских рокова у поступку акредитације, издавању и одузимању дозволе за рад високошколским институцијама;

- квалитетнији поступак акредитације у студијским програмима докторских студија;
- отклањање проблема у поступку признавања страних високошколских исправа ради наставка образовања, односно ради запошљавања, чиме би се оснажила конкуренција и квалитет на тржишту рада;
- усклађивање са прописима који регулишу питања приступа информацијама од јавног значаја и заштите података о личности;
- повећање транспарентности рада високошколских институција у домену финансирања и одређивања школарине;
- формирање централног репозиторијума докторских дисертација;
- отклањање појединих ризика од корупције, у складу са препорукама Агенције за борбу против корупције;
- прецизније регулисање рада и ангажовања професора емеритуса и истраживача изабраних у научна звања у складу са потребама праксе и обезбеђивања квалитета у области високог образовања;
- увођење могућности ангажовања сарадника ван радног односа, у складу са потребама високошколских установа;
- отклањање актуелних проблема студента везано за губитак статуса студента и прагова за упис у наредну годину;
- отварање могућности за упис страних студената из земаља Европске уније на високошколске установе у статусу студента који се финансира из буџета Републике Србије, од дана када Република Србија приступи Европској унији.

Проблеме у примени Закона није могуће решити без доношења новог закона, односно измена и допуна Закона и то је једини начин за решавање проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. додатним ставом усклађује се аутономија универзитета са принципом отворености према јавности и грађанима прописаним у члану 4. став 1. тачка 4) Закона.

Аутономија универзитета није угрожена принципом отворености.

Члан 2. услед промене члана 16. Закона, у складу са препоруком Агенције за борбу против корупције, којим се уводи временски рок за процес акредитације, неопходно је дефинисати последице непоштовања овог рока како се не би отворили додатни ризици за корупцију. Овим изменама даје се могућност Националном савету за високо образовање да разреши чланове Комисије за акредитацију и проверу квалитета који су одговорни уколико се не оконча поступак акредитације у прописаном року.

Поред тога, законом је већ прописано да Комисија најмање једанпут годишње подноси Националном савету извештај о свом раду, о чему Национални савет обавештава јавност, а предложеним решењем прописује се и обавеза за Национални савет да предметни извештај достави и Народној скупштини, чиме се додатно обезбеђује јавност рада Комисије.

Уређује се финансирање Комисије у складу са Законом о буџетском систему и праксом. У постојећем законском решењу није могуће обезбедити финансирање рада Комисије кроз сопствене приходе.

Члан 3. додају се одредбе којима се у поступку акредитације студијског програма докторских студија прописује учешће и једног рецензента из високошколских, односно научних установа из иностранства, које треба да обезбеде подизање квалитета и смањивање коруптивних ризика у поступку акредитације ових програма.

Променама у ставу 2. обезбеђује се јавност коначног извештаја о акредитацији који Комисија за акредитацију и проверу квалитета доставља Националном савету за високо образовање, сходно препорукама које је упутила Агенција за борбу против корупције.

Члан 4. овим изменама прописују се рокови у процесу акредитације у складу са препорукама Агенције за борбу против корупције.

У ставу 1. прописује се рок у коме Комисија за акредитацију и проверу квалитета мора да одлучи о захтеву за акредитацију високошколске установе, односно студијског програма и изда уверење о акредитацији или донесе решење којим се одбија захтев за акредитацију. Предлаже се да тај рок износи 12 месеци од дана пријема уредног захтева, тако да у оквиру наведеног рока Комисија има обавезу да спроведе све радње у поступку акредитације, у складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 106/06, 112/08, 70/11 и 101/12), који је донео Национални савет за високо образовање.

У ставу 2. прописује се рок у коме Национални савет за високо образовање треба да одлучи по жалби, чиме се убрзава поступак акредитације и смањује ризик од корупције јер не оставља простор за различита тумачења и поступања приликом примене закона.

Члан 5. врши се усклађивање са законом којим се уређује заштита података о личности.

Чл. 6. и 7. прописује се могућност остваривања мастер струковних студија, као студија другог степена, као и одговарајући обим ових студија у складу са препоруком Националног савета за високо образовање.

Члан 8. у складу са начелом отворености науке и знања и принципом отворености према јавности и грађанима, овим изменама прописује се обавеза високошколским установама да учине доступном јавности докторску дисертацију пре њене одбране, обавезу универзитета да успостави јавни дигитални репозиторијум у коме ће се чувати одбрађене докторске дисертације, са одговарајућом документацијом и да Министарству доставе копију ових садржаја за централни репозиторијум. На предложени начин обезбеђује се доступност јавности ових докумената али уз одговарајућу заштиту ауторских права.

Ове измене су у складу са смерницама оквирног пројекта Европске уније за истраживање и иновације (Хоризонт 2020) и подстаћи ће учешће наших високошколских институција у европском репозиторијуму докторских дисертација.

Чл. 9. и 10. врши се усклађивање одредаба чл. 35. и 37. Закона са новим решењима из члана 6. Предлога закона, којима се уводе мастер струковне студије.

Утврђује се да академија струковних студија и висока школа струковних студија, поред основних струковних и специјалистичких струковних студија, могу остваривати и мастер струковне студије

Посебно, омогућава се, односно олакшава се високошколској установи да стекне статус академије струковних студија под новим, повољнијим условима – да су акредитовани студијски програми из најмање два поља, уместо три поља, како је до сада тражено, а што је било тешко спроводиво у пракси.

Члан 11. прецизно уређује у којим случајевима престају да важе дозвола за рад и акредитација високошколске установе, како се у пракси не би дешавало да високошколске установе настављају да послују и у случајевима када немају, односно не добију акредитацију. Предложено решење представља и усаглашавање са препорукама које је упутила Агенција за борбу против корупције.

Посебно, додаје се нови став 13. којим се омогућава да високошколска установа којој је одузета дозвола за рад може поднети захтев за издавање нове дозволе за рад из члана 41. Закона, по истеку рока од годину дана од дана достављања решења о одузимању дозволе за рад.

Чл. 12. и 13. прописују, између осталог, да се број чланова и састав савета (орган управљања) високошколске установе чији оснивач није Република уређује оснивачким актом, чиме се ови оснивачи мотивишу да улажу средства у развој високог образовања. Посебно, врши се правнотехничка редакција текста код позивања на одговарајући став у члану 52. Закона.

Члан 14. прописује обавезу високошколске установе да обезбеди јавност података о средствима, односно изворима финансирања, чиме се повећава транспарентност финансирања високошколских установа, а што је у складу са препорукама које је упутила Агенција за борбу против корупције.

Члан 15. прописује обавезу високошколске установе да обезбеди јавност података у вези са утврђивањем висине школарине (мерила за утврђивање висине школарине и одлука о висини школарине), што је у складу са препорукама које је упутила Агенција за борбу против корупције.

Члан 16. врши се прецизирање одредбе члана 66. став 2. Закона, која се односи на гостујућег професора у пољу уметности, ради усаглашавања са одговарајућим решењем за гостујућег професора у ставу 1. истог члана.

Члан 17. предложеним изменама Закона даје се правни основ да наставник који је изабран у звање професор емеритус, осим учествовања у извођењу свих облика наставе на академским студијама другог и трећег степена, како је и до сада било прописано Законом, буде и ментор и члан комисија у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама, као и члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета и да учествује у научноистраживачком раду, а имајући у виду да се ово звање додељује изузетно, односно малом броју редовних професора који су се посебно истакли својим научним, односно уметничким радом, стекли међународну репутацију и постигли резултате у обезбеђивању наставно-научног, односно наставно-уметничког подмлатка.

Члан 18. предложеним изменама Закона прецизно се уређује, односно даје се правни основ да истраживач изабран у научно звање, осим могућности да изводи наставу на докторским студијама, како је и до сада било прописано Законом, буде и ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторске дисертације и члан комисије за припремање предлога за избор наставника и сарадника универзитета и да учествује у научноистраживачком раду, чиме ће се на одговарајући начин обезбедити подизање квалитета у области високог образовања.

Предложеним решењем успоставља се сагласност са законом о научноистраживачкој делатности. Оваква измена ће допринети да се на један ефикаснији начин користе институти као ресурс у подизању квалитета докторских студија, као и побољшању односа између колега на универзитетима и институтима, учинити нашу интеграцију у Европску истраживачку област лакшом, те олакшати подношења заједничких пројеката и стратешко осмишљавање научног рада.

Члан 19. прописује могућност ангажовања сарадника ван радног односа за потребе реализације одговарајућих студијских програма.

Посебно, због специфичности високошколских установа из поља уметности даје се могућност овим установама да за друга звања сарадника, која утврде својим општим актом, ближе уреде и начин избора и време на које се овај сарадник бира.

Члан 20. представља правнотехничку редакцију текста Закона. Ова измена ће решити дилеме код тумачења, односно примене Закона од стране појединих факултета, где се дешавало да се студент докторских студија бира у звање „асистент студент докторских студија”.

Члан 21. прописује услове за ангажовање сарадника ван радног односа, и то у настави на студијама првог степена, студента основних академских студија, интегрисаних академских студија, мастер академских студија или мастер струковних студија – демонстратор и сл (нови члан 72а) и за потребе реализације практичне наставе – сарадник практичар, клинички асистент и сл (нови члан 72б), а што представља усаглашавање са захтевима који се појављују пракси у области високог образовања.

Члан 22. предложено решење треба да реши проблеме који се појављују у пракси приликом уписа последње године студија. Досадашње решење није омогућавало упис када студент који уписује последњу годину студија има до краја студијског програма мање од 60 ЕСПБ бодова у случају када се студент финансира из буџета, односно 37 ЕСПБ бодова када се сам финансира.

Члан 23. Предложено решење којим се допуњава став 3. у члану 90. Закона омогућава да студент страни држављанин испите полаже и преко електронских комуникација, под условом да се обезбеди контрола идентификације и рада студента. Предложено је да министар пропише ближе услове и начин полагања испита преко електронских комуникација, како би се обезбедила јавност полагања ових испита на истоветан начин на свим високошколским установама.

У ставу 11. врши се одговарајуће прецизирање одредаба закона када је у питању полагање испита студената са инвалидитетом, тако да студент може да полаже испит не само на начин, него и на месту које је прилагођено његовим тренутним могућностима.

Члан 24. у ставу 1. врши се терминолошко усклађивање са Законом када је у питању стицање одговарајућег академског назива. Посебно, додају се одредбе којима се уређује стицање одговарајућег стручног назива – струковни мастер, после завршених мастер струковних студија које се уводе на другом степену студија у складу са овим предлогом закона.

Члан 25. додају се одредбе о обавези високошколске установе да води и евиденцију о признатим страним високошколским исправама, а што је у складу са предложеним решењима у члану 30. Предлога закона (нови чл. 105а- 105в).

Члан 26. додају се одредбе (нови чл. 97а-97д) којима се уређује информациони систем, односно база података и садржина евиденција које се воде у области високог образовања (подаци о установама, студентима, наставницима, сарадницима и осталим запосленима), као и начин прикупљања података за евиденције и обрада података, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Члан 27. мења се члан 98. Закона и прецизно се уређује заштита података у евиденцијама, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Чл. 28–30. овим предлогом врши се усклађивање Закона са Конвенцијом о признавању квалификација из области високог образовања у европском региону, која је ратификована Законом о ратификацији Конвенције о признавању квалификација из области високог образовања у европском региону („Службени лист СЦГ – Међународни уговори”, број 7/03), односно додају се одредбе којима се уређује признавање стране високошколске исправе, и то академско признавање и професионално признавање, као и вредновање страног студијског програма:

Чланом 28. мења се члан 104. Закона и прецизније се дефинише признавање страних високошколских исправа. Одређује се и надлежност за утврђивање висине таксе за трошкове поступка признавања, ослобађање од плаћања таксе као и друга питања у вези са трошковима поступка признавања стране високошколске исправе.

Чланом 29. мења се члан 105. Закона и прецизније се дефинише вредновање страног студијског програма. За потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма министар образује одговарајућу комисију и једном извршено вредновање одређеног страног студијског програма важи за све наредне случајеве признавања стране високошколске исправе када је страна високошколска исправа стечена завршавањем истог студијског програма. Посебно, за давање одговарајућих информација о чињеницама у поступку вредновања страног студијског програма, предвиђено је да се образује Национални центар за признавање страних високошколских исправа (ENIC/NARIC центар) као унутрашња организациона јединица Министарства.

Чланом 30. додају се нови чл. 105а, 105б и 105в.

Нови члан 105а уређује признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања у систему високог образовања – академско признавање. Тај поступак спроводи самостална високошколска установа по претходно извршеном вредновању страног студијског програма. Одређује се надлежност и рок у коме се доноси решење о академском признавању стране високошколске исправе, а такође, одређује се и појам „суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм” када академско признавање може бити условљено стицањем додатних исхода учења или одбијено.

Нови члан 105б уређује признавање стране високошколске исправе ради запошљавања – професионално признавање. Тај поступак спроводи Министарство преко ENIC/NARIC центра, као посебне унутрашње организационе јединице. Прописан је рок у коме министар доноси решење о професионалном признавању и утврђена је обавеза за Национални савет за високо образовање да прошири листу стручних, академских и научних назива и да утврди квалификације са посебном ознаком за признате стране високошколске исправе.

Нови члан 105в прописује вођење евиденције и чување документације о спроведеним поступцима признавања стране високошколске исправе.

Члан 31. прописује казне за прекршај у вези са репозиторијумом докторских дисертација, избором органа пословођења и јавности података у вези са средствима установе и мерилима за утврђивање висине школарине.

Члан 32. уређује право студента на завршетак започетих одговарајућих студија - по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија у одређеном времену. Према предложеном решењу, студенти уписани на основне студије имају право да заврше започете студије најкасније до краја школске 2015/2016. године, односно до краја школске 2016/2017. године за студенте уписане на интегрисане студије из поља медицинских наука, а студенти уписани на магистарске студије - најкасније до краја школске 2015/2016. године.

Члан 33. у ставу 1. врши се усклађивање са одредбама члана 24. Предлога закона.

У ставу 2. предложено је брисање одредаба ст. 3–6. у члану 127. Закона, којима је предвиђен поступак за поништавање диплома издатих по ранијим законима и издавање нових диплома. Поступак за утврђивање еквиваленције требало је да утврди Конференција универзитета Србије (КОНУС). Како је Ректорски савет КОНУС-а установио да су ове одредбе Закона неприменљиве у пракси, прво је донето Аутентично тумачење члана 127. Закона, а затим је промењен став 1. Пошто су тиме гарантована сва права носиоцима старих диплома, ст. 3–6. могу се брисати.

Члан 34. овим чланом регулишу се права студената који су завршили магистарске студије да могу да се упишу на трећу годину докторских академских студија, у одговарајућој области, у складу са овим законом.

Члан 35. прописује могућност остваривања права студента на финансирање из буџета под одређеним условима – ако у школској 2013/2014, односно 2014/2015. години оствари најмање 48 ЕСПБ бодова и рангира се у оквиру укупног броја студената чије се студије финансирају из буџета у складу са законом, као изузетак од одредаба члана 88. Закона.

Одредбе чл. 36–42. имају карактер прелазних одредаба, у којима су утврђени: рок у коме ће министар донети подзаконска акта у складу са овим законом (члан 36); рок у коме ће се оснивачки акт високошколске установе чији оснивач није Република ускладити са одредбама овог закона (члан 37) рок у коме ће Конференција универзитета Србије, Конференција академија струковних студија и Национални савет за високо образовање предложити, односно донети одговарајуће акте из своје надлежности (члан 38); рок у коме ће Влада именовати представнике оснивача у установе у којима је Република Србија оснивач (члан 39); поступање у предметима за признавање страних високошколских исправа који су започети (члан 40); рок у коме ће Министарство образовати ENIC/NARIC центар (члан 41); рок у коме ће универзитет установити јавни репозиторијум (члан 42).

Члан 43. утврђује период од када ће страни студенти из земаља Европске уније моћи да се уписују на високошколске установе у статусу студента који се финансира из буџета Републике Србије, а што је у складу са Директивом ЕУ о избегавању дискриминације школовања деце радника миграната у Републици Србији.

Члан 44. прописује одлагање одредбе Закона која се односи на број испитних рокова (четири) од школске 2015/2016. године. Школска 2014/2015. година је прелазан период са пет испитних рокова.

Члан 45. садржи завршну одредбу о ступању на снагу прописа.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије, и то:

2015

ГЛАВА	ПРОГРАМ	КОНТО	ИЗНОС	ОПИС	ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
секретаријат	2001-0001	411	5.100.000	ENIC NARIC	плата-7 запослених
	2001-0001	412	913.000		доприноси
	2001-0001	423	887.000		обука
	2001-0001	512	900.000		опрема
укупно			7.800.000		

секретаријат	2001-0001	411	849.000	РЕПОЗИТОРИЈУМ	плата-1 нови запослени
секретаријат	2001-0001	412	151.000		доприноси-1нови запослени
секретаријат	2001-0001	425	200.000		годишње одржавање
секретаријат	2001-0001	512	500.000		опрема
секретаријат	2001-0001	515	1.000.000		развој система
укупно			2.700.000		

секретаријат-САВЕТИ-КАПК	2001-0005	423	9.000.000	СТРАНИ РЕЦЕНЗЕНТИ	КАПК-страни рецензенти-процена КАПК
укупно			9.000.000		

УКУПНО 2015.			19.500.000		
---------------------	--	--	-------------------	--	--

Напомињемо да за увођење мастер струковних студија, као студија другог степена, за наредне три године неће бити потребно обезбедити додатна средства из буџета Републике Србије, с обзиром на то да је потребно да се претходно донесу стандарди за акредитацију ових студијских програма и да се сваке школске године доноси одлука о финансирању одређеног броја студената из буџета за одговарајуће студијске програме. Посебно, акредитација мастер струковних студија обезбедиће додатни прилив средстава у буџет Републике Србије за акредитацију ових програма.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се Закон усвоји по хитном поступку како би се спречиле штетне последице по студенте, које ће наступити уколико се одговарајуће измене не усвоје до почетка школске 2014/2015. године. Према важећим

решењима у Закону, студенти уписани на основне и магистарске студије до ступања на снагу овог закона могу завршити ове студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија најкасније до краја школске 2013/2014. године. Посебно, Закон садржи решење да студент може да се финансира из буџета и ако је остварио најмање 48 ЕСПБ бодова и рангирао се у оквиру укупног броја студената чије се студије финансирају из буџета у складу са овим законом, до школске 2013/2014. године. Предложена решења су у складу са принципом економичности и неће негативно утицати на квалитет високог образовања. Недоношење закона по хитном поступку могло би да проузрокује штетне последице по рад органа и организација, а неопходно је испунити и одговарајуће обавезе у погледу признавања квалификација из области високог образовања.